

لَسْوَه

بررسی گفتمان سیاسی و رویکرد
اجتماعی سردار شهید حاج قاسم
سلیمانی

محاذیر

سردار سلیمانی از جناح بندی
و جاه طلبی های سیاسی دور بود

نگاه حاج قاسم درباره سیاست داخلی مورد احترام
همه جریانات سیاسی کشور بود

شهید سلیمانی و گفتمان
انقلاب اسلامی

حاج قاسم به دنبال پست
و شهرت های زود گذر نبود

خاطره انتخاباتی صادق کوشکی
از سردار حاج قاسم سلیمانی

شهید سلیمانی و گفتمان انقلاب اسلامی

که نوعاً خودش مبدع آن هادر شرایط ویژه بود. باعث شد او به عنوان دیپلماتیک‌ها موقعيت‌های خطیر یا موقوفیت خارج می‌شود. شناخته شود. به‌گونه‌ای که جریان‌های سیاسی و افکار عمومی به ویژه در جهان عرب به دریافت سیاسی و دیپلماتیک وی باور داشتند و ذهنیت دنیای عرب این مهم را پذیرفته بود که وی دیپلماتیک‌کارکشته و صاحب سبک و همواره موفق است. شهادت وی نیز نه در صحنه نظامی بلکه در صحنه تلاش‌های دیپلماتیک رقم خورد و نشان دهنده آن است که در اندیشه شهید سلیمانی اقدامات نظامی مکمل اقدامات و تلاش‌های دیپلماتیک است. نه برعکس.

◆ شهید سلیمانی؛ مجاهد در عمل

یکی از اشخاصهای دیگر شهید سلیمانی نقش آفرینی وی به عنوان مجاهد عرصه نظامی بود. به عنوان فرمانده سپاه قدس همچون سپاهی در خدمت گفتمان انقلاب اسلامی بود و همواره در خط مقدم مبارزه با دسته جات تروریست به ویژه در عراق و سوریه حضور می‌یافتد و از برناهه ریزی تا هدایت جزئیات های نظامی علیه دشمن را عهده‌دار بود. از ویژگی‌های مهم وی، مشورت با فرماندهان میدانی در خط مقدم بود. دست این فرماندهان در اعمال روش‌های ابتکاری باز گذاشتند می‌شد. به‌گونه‌ای که هسته‌هایی در مجموعه او پدید آمده بود که هر کدام وظیفه و مسئولیت خود را به خوبی می‌دانستند. در کنار این اوهی معرفت افزایی و معنویت‌گرایی در جبهه‌های جنگ‌هم‌درجنگ تحمیلی و هم در جبهات برون مرزی در عراق و سوریه اهمیت زیادی می‌داد و همواره تغذیه فکری و روحی مجاهدان برای وی نسبت به امور دیگر اولویت داشت. به‌گونه‌ای که تک تک مجاهدانی که هم رزم وی در خطوط مقدم بودند، از سویی به خوبی با گفتمان انقلاب اسلامی و مسئولیت‌های خود نسبت بدان اشنا بودند و از سوی دیگر برای نبله‌های اهداف گفتمانی با پیاره‌واز خود گذشتگی شهادت در راه گفتمان اهل بیت^(۴) را با آغوش باز پذیرا بودند. از این روز مخاطراتی که در این راه وجود داشت، هیچ‌گاه وی و مجاهدان هم رزم وی را از طی مسیر انقلاب و گفتمان انقلاب اسلامی بازنمی‌داشت. شاخصه دیگر وی در عرصه نظامی آن بود که مجاهدانی از سرزمین‌های اسلامی را در مجموعه‌های منظم چون لشکر فاطمیون، تیپ زینبیون و حیدریون گردآورده بود. همان‌هایی که از سوی رهبر معظم انقلاب به عنوان رزم‌ندگان بدون مرز شناخته می‌شوند. برای این مجاهدان که همگی با هدفی واحد، یعنی همان هزارون سازی گفتمان انقلاب اسلامی در سطح تمدنی و جهانی، باثار جان فعالیت می‌کنند، شهید سلیمانی به عنوان یک مجاهد، الگوی به شمار می‌اید.

◆ ابعاد نقش آفرینی حاج قاسم در گفتمان انقلاب اسلامی

این دو ویژگی شهید سلیمانی (به عنوان دیپلماتی

در منطقه و جهان به ویژه پس از حضور نظامی آمریکا در افغانستان و عراق و جنگ داخلی سوریه مرهون نقش آفرینی شهید سلیمانی به عنوان یک دیپلمات و هم‌زمان یک مجاهد است.

◆ حاج قاسم در قامت دیپلمات

پیشینه فعالیت‌های شهید سلیمانی به عنوان فرمانده سپاه قدس نشان می‌دهد که ایشان در قدم اول در صدد بسط گفتمان انقلاب اسلامی از مسیر فعالیت‌های نرم بوده است. براین اساس وی در پیشبرد میدانی امور به عنوان یک تئوریسین در قالب گفتمان انقلاب اسلامی در پیشبرد گفتمان انقلاب اسلامی دست به نظریه پردازی در اوضاع سیاسی و اجتماعی متفاوت در منطقه و جهان می‌زد و خود را سباه عنوان یک دیپلمات در صحنه حضور می‌یافتد و به صورت حضوری و میدانی نقش ایفا می‌کرد. راه حل‌ها و اندیشه‌هایی را که خود برای اوضاع ویژه و بحرانی طراحی می‌کرد، پیش می‌برد و در این مسیر هیچ مخاطره‌ای مانع حضور وی نمی‌شد. او به عنوان یک دیپلمات در عالی ترین سطح دست به مذاکره می‌زد و هم‌زمان در اجتماعات خیابانی با مردم در کوچه و بازار در ارتباط مستقیم و مستمر بود. در زمانی که افراط‌گرایان و هابی جبهه‌النصره و دولت اسلامی عراق و شام (داعش) بخش قابل توجه از سوریه را متصرفاً شده بودند و کاخ ریاست جمهوری سوریه در تیررس سلاح‌های سبک آنان قرار داشت، با مسافت به مسکو و مذاکره مستقیم با ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه، وی را برای حضور نظامی در کار نیروهای روسی مقاومت در سوریه مجاب کرد. با حضور نیروهای روسی در سوریه یکی از مهم‌ترین اقدامات دیپلماتیک شهید سلیمانی آن بود که هماهنگی بین نیروهای مقاومت و نیروهای روسی به وجود آمد. به‌گونه‌ای که مکترين تنش بین نیروی مقاومت و نیروهای روسی در حمایت از دولت بشار اسد به وجود آید. نقش دیپلماتیک شهید سلیمانی در این بین تعیین کننده و کلیدی بوده است.

◆ نقش دیپلماتیک حاج قاسم در مبارزه با داعش

همین‌گونه نقش دیپلماتیک شهید سلیمانی در مبارزه با داعش در عراق و سرکوب آن‌ها در عراق نیز تعیین کننده بوده است. او رابطه تنگاتنگی با نیروهای کرد در کردستان عراق و نیروهای شیعه در مرکز و جنوب عراق برقرار کرد و توانست با حمایت از نیروهای حشد الشعبی (بسیج مردمی عراق) که با تفوای ایت... سیستانی (در ۲۳ خرداد ۱۳۹۳) تشکیل شده بود، نقش پررنگی در برقراری ارتباط و هماهنگی و انسجام با طیف‌های متعدد این نیروها [که از نیروهای عمدتاً شیعی تشکیل شده است. اما اگروهای سنی مسیحی و ایزدی نیز در آن هستند] و همچنین جریان‌های تأثیرگذار سیاسی در داخل عراق که یکی از مهارت‌های ویژه او بوده است، داشته باشد. تلاش‌های دیپلماتیک وی در قالب برنامه‌های سیاسی

شخصیت، گفتمان، نگاه، جایگاه و عملکرد شهید حاج قاسم سلیمانی را می‌توان از ابعاد مختلف بررسی کرد. رهبر انقلاب در بیاناتشان در نماز جمعه پس از شهادت سردار دل‌هاتوصیه کردند که شهید سلیمانی به عنوان یک مکتب و راه مطالعه شود. بررسی مکتب

حاج قاسم راهی که این شهید بزرگوار در طول عمر خود سیری کرده است. بیانگرلایت پذیری تمام و کمال حاج قاسم به عنوان یک شاخصه ممتاز است. شناخت مکتب حاج حاج قاسم از آنجایی می‌تواند راهگشا و موثر باشد که در ذیل گفتمان انقلاب اسلامی مطالعه شود.

گفتمان انقلاب اسلامی از جند منظرداری ویژگی است؛ فضای گفتمانی انقلاب اسلامی کاملاً با فضایی که در آن انقلاب‌ها غالباً برای برنشاندن یکی از گفتمان‌های سکولار شرقی یا غربی صورت می‌گرفت، متفاوت است. انقلاب اسلامی که بر مدار هویت شیعی رخ نشان داده است، نه تنها از رویه رایج در عصر انقلاب‌ها تبعیت نمی‌کند، بلکه با گفتمان سکولار در هر قدم از اداره‌ای غیریت‌سازی می‌کند.

◆ گفتمان انقلاب اسلامی در کلام امام خمینی (ره)

گفتمان انقلاب اسلامی عملدرسه‌فضای درون مذهبی، تمدنی و جهانی فعال است. از این منظر باید بتواند با توجه به این فضای سه‌گانه، نشانه‌های گفتمان انقلاب اسلامی را به صورت هدفمند مفصل بندی کند تا امکان غیریت‌سازی در مقابل این فضاهای را داشته باشد. امام راحل^(۵) با درک عمیق از این جایگاه گفتمان انقلاب اسلامی، نقش مهمی برای عملکرد فعالانه این گفتمان قائل بود و به فراگیری این گفتمان (گفتمان انقلاب اسلامی) تأکید داشت که عموله‌از آن به صدور انقلاب تعییر می‌شد. در سخنان امام خمینی^(۶) این سه فضایی که گفتمان انقلاب اسلامی باید رآن فعال باشد. به خوبی ترسیم شده است. به فرموده امام، هژمون گفتمان انقلاب اسلامی نباید در مزه‌های ایران و تشبیع محدود شود که اگر چنین شود، دچار روزگاری و رکود خواهد شد. به باور امام^(۷) گفتمان انقلاب باید به ایجاد پیوند و ارتباط هرچه بیشتر بین شیعه و سنتی و تشکل آن‌ها به عنوان یک نیروی واحد و قدرمند جهانی در باابر قدرت‌های جهانی منجر شود.

◆ نقش سپاه قدس در گفتمان انقلاب اسلامی

شكل گیری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به عنوان یک ارگان عمده نظامی در دوم اردیبهشت ۱۳۵۸ به فرمان امام خمینی^(۸) به همین منظور بود. سپاه قدس به عنوان یکی از چهار رکن سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، عهد دار پیشبرد و عملیاتی سازی رویکرد تمدنی و جهانی گفتمان انقلاب اسلامی است. فعالیت این نیرو از زمانی که سردار سلیمانی در سال ۱۳۷۶ فرماندهی آن را بر عهده گرفته است، سطحی وسیع از خاورمیانه را پوشش داده است که نشان دهنده دامنه تأثیرگذاری وی در منطقه است. به نظر می‌رسد بخش قابل توجهی از توفیق سپاه قدس

و جهادگر) باعث شده است وی به عنوان بازیگری تعیین کننده در پیشبرد گفتمان انقلاب اسلامی مطرح باشد. نقش آفرینی و تأثیرگذاری فعالیت‌های وی عرصه‌های مهم درون مذهبی، تمدنی و جهانی را شامل می‌شود.

نقش آفرینی مذهبی

شیوه عملکرد شهید سلیمانی در حوزه‌های مختلف نظامی، فرهنگی و هویتی کاملاً در مسیر گفتمان سازی بر مدار انقلاب اسلامی و ولایت فقیه استوار است. بر همین اساس همه شاخصه‌هایی که باعث اتحاد جوامع شیعی می‌شود، در اندیشه و برنامه‌ریزی و عملکرد شهید سلیمانی در کانون توجه قرار دارد. برای مثال توجه به سنت دیربای مناسبات اربعین و ارتباط بین توده شیعیان در ایام اربعین که گفته می‌شود در شکل کوئی اش از ابتکارات شهید سلیمانی است، از همین رویکرد وی ناشی می‌شود. ارتباط نزدیک و صمیمانه بین فرماندهان شیعه که معتقد به گفتمان انقلاب اسلامی و ولایت فقیه هستند، از این رویکرد ناشی می‌شود. بنابراین می‌توان گفت یکی از حوزه‌های مهم فعالیت گفتمانی شهید سلیمانی نقش آفرینی درون مذهبی و شیعی وی است. اگر شیعه بتواند در این عرصه به وحدت و انسجام بر مدار گفتمانی معرفتی، هویتی و زیستی دست یابد، می‌توان از آن به عنوان منشأ تحولات گفتمانی در عرصه تمدنی و جهانی استفاده کرد. اما اگر چنین نشود، نقش آفرینی تمدنی و جهانی گفتمان انقلاب اسلامی با کودو خمودگی رو به رو خواهد شد. درک این مهم باعث می‌شود که شهید سلیمانی به فرآیند گفتمان انقلاب اسلامی در درون شیعه اهمیت کافی دهد.

نقش آفرینی تمدنی

معرفی گفتمان انقلاب اسلامی در عرصه تمدنی و در جهان اسلام یکی از مهم‌ترین نشانه‌های فعالیت‌های شهید سلیمانی بوده است. واردکردن گفتمان انقلاب اسلامی به دنیای اهل سنت بخش مهمی از فعالیت‌های شهید سلیمانی است. او ارتباطات تنگاتنگی با فعالان اسلامی در جهان اسلام برقرار کرده بود. حتی بهار عربی که برخی تحلیلگران سیاسی آن را به عنوان بدیلی عالم برای گفتمان انقلاب اسلامی به شمار می‌آورند نیز توانست ارتباط نشانه‌های گفتمانی بین انقلاب اسلامی و برخی جریان‌های اسلام‌گرا مانند جهاد اسلامی و حماس در فلسطین را از بین ببرد. شرکت اسماعیل هنیه در مراسم خاک‌سپاری شهید سلیمانی و سخنرانی در آن، از ددهم‌تیغی یا حداقل تعامل گفتمان انقلاب اسلام حکایت می‌کند که اسلامی تأثیرگذار بر جهان اسلام حکایت می‌کند که مستقیم با عملکرد و نقش آفرینی شهید سلیمانی در چگونگی برقراری مناسبات گفتمانی بین گفتمان انقلاب اسلامی و گفتمان‌های مقاومت در سراسر جهان اسلام ارتباط دارد. برقراری این قبیل مناسبات فقط منحصر به گروه‌های اسلام‌گرانیست، بلکه شهید سلیمانی گفتمانی را پیش می‌برد که بر اساس آن همه گروه‌های زیرفشار در داخل جهان اسلام با آن ارتباط نزدیک داشته‌ند. از آن جمله می‌توان به گروه‌های کرد عمدتاً سکولار در شمال عراق اشاره کرد که اتفاقاً ارتباطات نزدیکی با آمریکا و ناتو دارند. در موقعیتی که

نقش آفرینی جهانی

در عرصه جهانی حضور انقلاب اسلامی به عنوان یک گفتمان توسط جریانی نمود یافته که شهید سلیمانی پرچم دار آن بود. اصطلاحی که رهبر معظم انقلاب برای نقش آفرینی جهانی مجموعه‌ای که شهید سلیمانی راهبری می‌کرد، استفاده کردن. در این باره گویاست: «رزمندگان بدون مرز»، این نوک پیکان نقش آفرینی جهانی گفتمان انقلاب اسلامی است که خودش را معهده به مژزو بوم جغرافیایی نه، بلکه خودش را متعلق به مژزو بوم و مؤلفه‌های گفتمانی می‌داند که هدف‌گذاری شان یک هدف‌گذاری گفتمانی و معرفتی و هویتی است. شهید سلیمانی در این مسیر با تلاش‌های بی‌وقفه اش مجموعه‌ای از کشگران بین المللی را گرد آورده بود که هدف‌گذاری فعالیت آن‌ها در قالب مژزوی حاکمیتی و جغرافیایی تعریف نمی‌شود. از این‌رو، کشگرانی از تمام نقاط جهان اسلام برای انقلاب جهانی تلاش می‌کردد که کلیدوازه کافونی فعالیت آن‌ها مقاومت در مقابل هژمون گفتمان استکبار در سطح جهانی بود. این گفتمان دربردارنده مفاهیم بسیار مهم در اندیشه اسلامی چون جهاد، مقاومت، شهادت و امامت است.

مفهوم فکری حاج قاسم

جهاد و تلاش بی‌وقفه برای برپایی گفتمان اسلامی و حکومت اسلامی از مهم‌ترین مؤلفه‌های تفکری است که شهید سلیمانی آن را نمایندگی می‌کرد. مقاومت در برابر سلطه فکری و مادی گفتمان رقیب و ضریب زدن به گفتمان رقیب از دیگر مؤلفه‌های اساسی است که به عنوان نشانه مژزوی توسط رهبر معظم انقلاب بر جسته شاری شده است و به سیله شهید سلیمانی در عرصه جهانی عملیاتی می‌شود. شیوه نقش آفرینی تمام کسانی که به این گفتمان وابسته‌اند، گذشت از جان و مطالبه شهادت است. به گونه‌ای که شهید سلیمانی خود نیز بدان دست یافت. پیروی از امامت امت کلیدوازه کافونی است که گفتمان شهید سلیمانی در دامن آن تولید شد، کلیدوازه‌ای که انقلاب اسلامی برای تبلور آن در ساحت سیاسی و اجتماعی ایجاد شده است. از این‌رو، همه نشانه‌های دیگر چون گفتمان جهاد، گفتمان مقاومت، گفتمان شهادت در پیامون آن معنایی یابند.

نعمتین محورها از صیحت نامه سردار شهید حاج قاسم سلیمانی

شکر الٰہی

- تواریخ کرگزارم که پس از عبد صالح خمینی^(۴)، مرادر مسیر خامنه‌ای عزیز قرار دادی.
- شکر شرم بر آستانت می‌سایم که مرادر مسیر فاطمه اطهر^(۵) و فرزندانش قرار دادی.
- تواریخ سپاس که مرا از پدر و مادر فقیر، اما متدين و عاشق اهل بیت^(۶) بفرج مند نمودی.

خطاب به مجاهدان

- بدانید جمهوری اسلامی حرم است و این حرم اگر ماند، دیگر حرم‌های مانند.
- به دور از هرگونه اختلاف، برای نجات اسلام، خیمه ولایت را رها نکنید.

خطاب به مردم کرمان

- مردم کرمان فرزندان خود را در جنگ‌های شدید روانه کردند و لشکر بزرگ ثارا... بنیان گذاری شد.
- امروز به تقدیر الٰہی از میان شماره اتفاقی ام، من شمارا از خانواده خود بیشتر دوست دارم.
- دوست دارم کرمان همیشه و تا آخر با ولایت بماند.

خطاب به سیاستمداران

- ◆ اگر عمل وکلام شما تضعیف کننده دین و انقلاب بود، مغضوب نبی مکرم^(ص) و شهدا هستید.
- ◆ اعتقاد عملی به ولایت فقیه یعنی با جان و دل به توصیه و تذکرات او عمل کنید.
- ◆ اعتقاد حقیقی به جمهوری اسلامی و مبانی آن داشته باشید.
- ◆ افراد پاکدست و معتقد و خدمتگزار به ملت را به کار بگیرید.
- ◆ مقابله با فساد و دوری از فساد و تجملات راشیوه خود قرار دهید.
- ◆ احترام به مردم و خدمت به آنان را عبادت بدانید.
- ◆ همانند پدران جامعه به ترتیب و حراس است از جامعه توجه کنید.

خطاب به علماء و مراجع معظم

- ◆ اگر این نظام آسیب بیند، دین و ارزش‌های آن ازین می‌رود.
- ◆ راه صحیح، حمایت از انقلاب، جمهوری اسلامی و ولی فقیه است.

مناجات با خدا

- ◆ دستم خالی است و کوله پشتی سفرم خالی، به امید ضیافت عفو و کرم تو می‌آیم.
- ◆ مرا پاکیزه پنذیب؛ آن چنان پذیر که شایسته دیدارت شوم.
- ◆ من سال‌هاست از کاروانی به جامانده‌ام و تو خود می‌دانی هرگز نتوانستم آن‌ها را زیاد ببرم.
- ◆ مرا به قافله‌ای که به سویت آمدند، متصل کن.

خطاب به مردم ایران

- ◆ از اصول مراقبت کنید، اصول یعنی ولی فقیه، خصوصاً خامنه‌ای عزیز را عزیز جان خود بدانید.
- ◆ مذمت دشمنان و شماتت و فشار آن‌ها، شما را در چار تفرقه نکند.
- ◆ مهم‌ترین هنر خمینی^(*) عزیز این بود که اول اسلام را به پشت‌وانه ایران آورد و سپس ایران را در خدمت اسلام قرار داد.
- ◆ شهدا، محور عزت و کرامت همه ماستند، آن‌ها را در چشم، دل و زبان خود بزرگ بینید.
- ◆ نیروهای مسلح را برای دفاع از خودتان، مذهب‌تان، اسلام و کشور احترام کنید.

خطاب به خانواده شهدا

- ◆ صوتی که روزانه با آن مأнос بودم، صدای فرزندان و پدر و مادر شهدا بود.
- ◆ مرا حلال کنید و عفو نمایید، نتوانستم حق لازم شما را ادا کنم.

خطاب به سپاه و ارتش

- ◆ ملاک انتخاب فرماندهان را شجاعت و قدرت اداره بحران قرار دهید.
- ◆ شناخت به موقع از دشمن و اخذ تصمیم و عمل به موقع داشته باشید.

طلب حلالیت

- ◆ از همسایگانم و دوستانم و همکارانم طلب بخشش و عفو دارم.
- ◆ از رزمندگان لشکر ثارا... و نیروی باعظمت قدس طلب بخشش و عفو دارم.
- ◆ از برادران رزمنده و مجاهدم که به زحمت اند احتمشان عذرخواهی می‌کنم.

باشد. من حس کردم که برخی آقایان از نامزدشدن ایشان نگران شدند. فکر می‌کنم یک هفته پس از این ماجرا بود که از دفتر آقای سلیمانی مطلع شدم ایشان خیلی ناراحت شده‌اند. پیام داده بودند که چرا این مطلب را نوشتند. پیام نوشتن این مطلب را زیند جویاشدند. ایشان هم فکر کرده بودند منظور من این است که ایشان نامزد شوند و بنده سعی کردم نگرانی ایشان را بطرف کنم. هدفم از بیان این خاطره‌این بود که یادآوری کنم سردار سلیمانی همان جایگاهی را که داشت، مهم ترین جای خودش می‌دانست و مثل برخی سیاست‌پنهان بود که دنبال جاعوض کردن باشد و بالاترین پست را همان جایی می‌دید که در آن قرار داشت. اکنون روزهای انتخابات است و افرادی که قصد شرکت در انتخابات را دارند، باید خط مشی حاج قاسم را مورد توجه قرار دهند. این شهید هیچ وقت برای قدرت‌طلبی ریاست جمهوری باید این ویژگی‌ها را داشته

باشد. من حس کردم که منتشر شد. این بود که نشانه شدند. نیوزویک آمریکا چین مطلبی را درباره حاج قاسم منتشر کرده است و باید چنین فردی با چنین ویژگی‌هایی رئیس جمهور کشور ما شود. پس از انتشار یادداشت، بازتاب‌های زیادی را دریافت کردیم. برخی تصور کردند منظور من از مطلب منتشر شده این است که آقای سلیمانی خودشان بیانند و رئیس جمهور شوند. درحالی که منتظرم این بود شخصی که مخواهد رئیس جمهور شود، باید چنین ویژگی‌هایی داشته باشد. مدتی از انتشار این یادداشت گذشت و برخی کاندیداهای آن زمان تصور کردند من اطلاعات خاصی در این زمینه دارم. پس از آن با من تماس‌هایی گرفتند و درباره نامزدشدن سردار سلیمانی سؤال پرسیدند که من توضیح دادم اصلاح بحث نامزدشدن ایشان مطرح نیست و منظور بنده این است که نامزد انتخابات ریاست جمهوری باید این ویژگی‌ها را داشته

باشیز یا زمستان ۱۳۹۱ بود. آن زمان حاج قاسم خیلی شناخته شده نبود. خواص ایشان را می‌شناختم. اما حاج قاسم هنوز رسانه‌ای نشده بود. من مطلبی را در نشریه آمریکایی نیوزویک دیدم؛ در یک شماره ویژه نامه‌ای را منتشر کرده و حتی روی جلد هم عکس حاج قاسم را چاپ کرده بود. در آن ویژه نامه گزارشی مفصل درباره حاج قاسم سلیمانی منتشر و شخصیت ایشان را بررسی کرده بودند. نکاتی را از آن گزارش یادداشت کردم از جمله اینکه این آدم از آمریکانی ترسد، خیلی باعتماد به نفس است و از موضع بالا با آمریکا برخورد می‌کند. به شدت مراقب منافع ملی کشورش است و از این دست ویژگی‌های را برای آقای سلیمانی بر شمرده بود. من این ویژگی‌ها را در قالب یک یادداشت نوشت. آن زمان انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۲ را پیش رو داشتیم. این یادداشت در فضای رسانه‌ای (زمستان ۱۳۹۱) منتشر شد.

حمیدرضا ترقی، قائم مقام حزب مؤتلفه اسلامی:

حاج قاسم به همه جریان‌های سیاسی نگاه پدرانه داشت

را از سر ملت‌های اسلامی دور کند.

◆ شما شخصیت و گفتمان سیاسی حاج قاسم را چگونه می‌بینید؟

شخصیت سردار سلیمانی به تعبیر سیاری از زنال‌ها و فرماندهان نظامی دنیا، بی نظیر و دارای کاریزما ویژه و طراح عملیات جنگ‌های پارتیزانی و پاییند به ارزش‌های انسانی و اخلاقی در جنگ بود. اودارای شجاعتی بی نظیر بود که با رفتن به دل دشمن هیچ واهمه‌ای از نبرد با اون داشت و همیشه برای اینکه نیروهایش را با انگیزه به سمت هدایت کند، خودش جلوتر از سربازانش حرکت می‌کرد. این شخصیت خودش را سرباز ولایت و اسلام می‌دانست. تلاش می‌کرد همه امکانات و توانمندی اش را برای حفظ امت و جوامع اسلامی به کارگیرد و با مبارزه حساب شده و با برنامه بازرگ‌ترین دشمنان در جهان حرکتی را دنبال کند که مهور اصلی انسجام و وحدت امت است، همیشه پا بر جا باشد و از آسیب‌های دشمن مصون بماند.

زینب میرآخوری اینکه خبر نامزدشدن حاج قاسم در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۶ مورد اقبال قرار گرفت. سه دلیل داشت؛ دلیل اول ولایت‌پذیری و سربازی بدون ملت ایشان در طول فعالیت و خدماتش بود. دلیل دوم کارآمدی و توأم‌مندی ایشان در مقابله با بحران‌ها و مشکلات مهم در جهان و منطقه مثل داعش و مسائلی بود که در منطقه رخ داد و دلیل سوم هم نگاه جامع و پدرانه‌ای بود که به همه جریان‌های سیاسی داشت.

حمیدرضا ترقی درگفت و گو با ویژه نامه اسوه تأکید کرد که اگر حاج قاسم در اوضاع کونی حضور داشت، حتماً همه را به حضور پر شور برای شرکت در انتخابات تشویق می‌کرد؛ چراکه وی فردی ولایت‌پذیر و تابع رهبری بود. همان طور که رهبر معظم انقلاب بر اهمیت انتخابات تأکید داردند. در ادامه، مسروچ این گفت و گو را می‌خوانید.

مرد میدان معزه و دیپلماسی

در یادداشت پیشوام پروردۀ محمد مهدی طباخان
درباره وجوه اشتراک زید بن صوحان
و هاشم بن عتبة بن ابی و قاص با
حاج قاسم سلیمانی نوشته است.
این دونت از اصحاب تائیرگذار و
شاخت امیرالمؤمنین علی^(۴)
بودند.

سال خورده پیامبر اکرم^(ص) و رفیق دیرین
علی^(ع)، حذیفة بن یمان، می‌ایستد تا
چراغ بیندازد و در این ظلمت راه نشان
دهد. آنان برای تمییج کوفه به همراهی
با امیرالمؤمنین^(ع) و بیعت ستانی برای
حضرتش تلاشی بیش از توقع و انتظار
می‌کنند. اشعری مثل ساحران فرعون
برمی‌آورد: دست سالم را دستان مطهر
مولایم بدانید و دست مجرح را دست
زید، من بیعت را آغاز کردم، هر که با علی^(ع)
است، پا پیش بگذارد و با دست سالم
من به نیابت مولایم بیعت کند. مردم و
مورخان و حتی دیوارهای مسجد کوفه
برای همیشه شهادت دادند اولین
دستی که در کوفه به سمت بیعت با
علی^(ع) دراز شد، دست جبانی زید بود
و هم او بود که آب برآتش فنه اشعری
ریخت و کوفه را برای مولایش آماده
ساخت. نیز به وقت جنگ کوفه
از سران جبهه مخالف حضرت علی^(ع)
اقدام به نامه نگاری با برخی بزرگان
می‌کند که یکی از آن‌ها زید بن صوحان
است. آن فرد زید را بالفظ پسرم خطاب
می‌کند و با عنوان ام‌المؤمنین ازا و
می‌خواهد که با علی^(ع) همراهی نکند. اما
زید در پاسخ می‌نویسد: تو توانی مادر
ما هستی که خانه‌نشین باشی و مردم و
مروت برخلاف پیامبر^(ص) نباشد. ما در
چاره و کاهله تواریخ را جبران کیم.
کلام زید به پایان نرفته بود که خودش
دست مجرح را بلند می‌کند و با

از جنگ جمل را راهبری می‌کند و پس
از اینکه جنگ پیروز می‌شود، علی^(ع) او
را در آغوش می‌گیرد و می‌گوید خوش به
سعادت که کم خرج بودی. ولی پرفایده.
هاشم مقال هم روزمندۀ مجاهد و
شخصیت رسانه‌ای قدرتمندی دارد.
او آنجایی که باید از امیر^(ع) دفاع کند،
جانانه دفاع می‌کند و در مقدمه
جنگ جمل برای گرفتن بیعت به نفع
امیرالمؤمنین^(ع) قیام می‌کند و نقش
مؤثری هم در جنگ صفين دارد. او
زمانی که به شهادت رسید، معاویه به
منبر رفت و گفت: علی بن ابی طالب دو
بازوی قدرتمند داشت که با این دور
صفین رزم می‌کرد: یک بازو عمار بود و
یک بازو هاشم بن عتبة بن ابی و قاص.
من موفق شدم هردو بازو را قطع کنم.
مقال فوق العاد نزد امیر^(ع) محبوب بود
و درنهایت هم در صفین مظلومانه به
شهادت رسید. امیر^(ع) بر بالای بالینش
هفتاد تکیر گفت و نمازی طولانی
خواند، نمازی که رهبر معظم انقلاب بر
پیکر حاج قاسم خواندند. شبیه نمازی
بود که امیر^(ع) برای هاشم مقال خواندند.

و توانمندی ایشان در مقابله با بحران‌ها و مشکلات مهم
در جهان و منطقه مثل داعش و مسائلی بود که در منطقه
رخداد و دلیل سوم هم نگاه جامع و پدرانه‌ای بود که به همه
جریان‌های سیاسی داشت.

◆ اگر حاج قاسم زنده بود، باتوجه به وضع کنونی
جامعه بهویژه مشکلات اقتصادی و مطالبات مردم،
چه رویکردی درباره انتخابات مجلس برمی‌گیرد؟
اگر حاج قاسم زنده بود، قطعاً در این انتخابات شرکت
می‌کرد. ضمن اینکه با شرکت آگاهانه و بصیرانه اش کسانی
را انتخاب می‌کرد که بتوانند تحول لازم را در عرصه‌های
مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور
پذید آورند. دیگر اینکه تلاش می‌کرد باتبیین این مسئله
در جامعه و روشن کردن افق‌کار عمومی جامعه، توطئه
دشمن را در کاهش مشارکت و کاهش پشتونه مردمی
انقلاب اسلامی برای همه روشن و شفاف کند تا مردم فریب
تبليغات و سیاه نمایی‌های دشمن را خورند. درنهایت
اگر حاج قاسم بود، تلاش می‌کرد امید به آینده را در مردم
ونسل جوان به‌گونه‌ای منطقی ترویج کند تا مردم نقاط
مثبت جمهوری اسلامی و گام‌های مثبتی را که برای حل
مشکلات برداشته شده است، بیشتر بینند.

◆ حاج قاسم در بخش دیگری ازوصیت‌نامه‌اش
خطاب به سیاسیون کشور نکاتی راییان کرد. به نظر شما
با توجه به نزدیک بودن به ایام انتخابات مجلس چه میزان
از این نکات مورد توجه سیاسیون کشور قرار دارد؟
ایشان در درجه اول تأکید داشت که همه جریان‌های
سیاسی که مدافعان نظام و انقلاب هستند و خودشان
راتشیت‌کننده نظام جمهوری اسلامی می‌دانند و در جهت
تحکیم مبانی جمهوری اسلامی عمل می‌کنند. باید با حفظ
محوریت و گفتمان رهبری در نظام جمهوری اسلامی،
انسجام، وحدت و یکپارچگی خود را در مقابل دشمنان
حفظ کنند و از تفرقه، تشتت و ناخوشی به همدیگر
وازدگیرشدن با مسائل جزئی و سلیقه‌ای پرهیز کنند.
بنابراین، سیاسیون و احزاب باید تلاش کنند که با وحدت
و یکپارچگی حرکت انقلاب را در مسیر آرمان‌های آن تبیت
کنند.

◆ طبیعتاً یکی از سفارش‌های ایشان حفظ وحدت. انسجام
و یکپارچگی حول محور ولایت توسعه همه جریان‌های
سیاسی معتقد به انقلاب است.
◆ از نظر شما حاج قاسم بانوشن چنین وصیت‌نامه‌ای
به دنبال تبیین چه مسائل و اهدافی بوده است؟

وصیت‌نامه حاج قاسم کلاس درستی است برای کسانی که دها سال بعد به دنیا می‌آیند

وجیهه سادات حسینی، وصیت‌نامه حاج قاسم به عنوان نقشه راه و یک طرح والگو برای رفتار جامعه و محور مقاومت در گفتمان انقلاب خودش را نشان می‌دهد. حاج قاسم می‌خواست به ما بگوید اگر من به ظاهر نیستم، حرف من این هاست. همه افرادی که به ظاهر مقاومت و به نظام و رهبری اعتقاد دارند یاد رشک و شبیه به سرمی برند. این وصیت‌نامه را بخوانند تا متوجه شوند. حسن شمشادی، فعال رسانه و کارشناس منطقه که حضوری پرنگ در عرصه جهادی به ویژه در سوریه و منطقه دارد، با تبیین مؤلفه‌های شخصیتی حاج قاسم، به بیان مشخصه‌های گفتمان سیاسی حاج قاسم پرداخت. در ادامه گفت و گویی وی با ویژه‌نامه اسوه را می‌خواهد.

به آن کشور می‌روم و دنبال قاتل خودم هستم؛ من نامزد شهادتم. مؤلفه‌های حاج قاسم بسیار زیاد است. صداقت، یکنگی، سربازی واقعی و جان قدا بودن برای همه مردم و داشتن نگاه جذب حداقلشی و صداقت. پاک‌دستی و مهربان بودن و در عین حال سخت‌گیری بر دشمنان نظام و مردم، این‌ها ویژگی‌هایی است که حاج قاسم را مورد اقبال عمومی قرار داد. من معتقدم اگر حاج قاسم نامزد انتخابات می‌شد، بیشترین رأی را در تاریخ انقلاب اسلامی به دلیل همین محبوبیت‌هایی که داشت، به دست می‌آورد.

نگاه حاج قاسم به حضور مردم در انتخابات چگونه بود؟

نگاه عملی حاج قاسم به همه انتخاباتی که در عمر شریفش با آن برخورد کرده بود، مشارکت در انتخابات بود و هر کجا که بود، در انتخابات شرکت می‌کرد و به آن الزام داشت؛ در همه اوضاع اقتصادی و مشکلات کشور و در همه دولتها و باهمه تحريم‌ها و سختی‌هایی که مردم می‌کشند. حاج قاسم به مشارکت عمومی در انتخابات اعتقاد داشت و در کلام و عمل به آن تأکید می‌کرد. اگر اکنون هم بین ما بود، تفاوتی نمی‌کرد و در این انتخابات مجلس شورای اسلامی شرکت می‌کرد و گوش به فرمان رهبر معظم انقلاب بود و همچون سربازی پشت سر رهبر معظم انقلاب که همواره بر حضور حداقلشی مردم در پای صندوق‌های رأی تأکید دارند، در این انتخابات شرکت می‌کرد.

نقشه راه و یک طرح والگو برای رفتار جامعه و محور مقاومت در گفتمان انقلاب خودش می‌خواست به ما بگوید اگر من به ظاهر نیستم، حرف من این هاست. همه افرادی که به ظاهر مقاومت و به نظام و رهبری اعتقاد دارند یاد رشک و شبیه به سرمی برند. این وصیت‌نامه را بخوانند تا متوجه شوند. حسن شمشادی، فعال رسانه و کارشناس منطقه که حضوری پرنگ در عرصه جهادی به ویژه در سوریه و منطقه دارد، با تبیین مؤلفه‌های شخصیتی حاج قاسم، به بیان مشخصه‌های گفتمان سیاسی حاج قاسم پرداخت. در ادامه گفت و گویی وی با ویژه‌نامه اسوه را می‌خواهد.

پاییندی حاج قاسم به اصول و گفتمان انقلاب اسلامی را چطور ارزیابی می‌کنید؟

ایشان به اصولی معتقد بود که همه آن اصول را در زندگی خودش پس از انقلاب اسلامی نشان داد و بعد به شکل عملی در سخنان و دستورات و بعد در وصیت‌نامه اش آورد که اشارات خوب و کاملی درباره نگاه سیاسی اش دارد. حاج قاسم در ظاهر به حفظ چارچوب‌های نظری نظام نگاه جدی و دقیقی دارد، به اصولی چون ولایت، انقلاب اسلامی، جمهوری اسلامی، محور مقاومت و گفتمان انقلاب، اعتقاد کامل و وافر و عملی نشان داد. اما در عین حال به جذب حداقلشی در رفتار و کارداش توجه داشت. در سخنرانی معروفی که از حاج قاسم منتشر شد، اگر کسی بگوید منبری‌های من، هیئت‌های من و این جناح و آن جناح، حرف درستی نزد است. حاج قاسم به شکل عملی در محور مقاومت و در کشورهای منطقه به خوبی نشان داد که به شیعه و سنتی بودن مردم نگاه نمی‌کند، بلکه به همه مظلومان کمک می‌کرد. چه عرب‌زبان یا فارسی زبان، عرب و عجم همه را یاری می‌کرد و در گفتمان سیاسی داخلش نیز زمزمه‌هایی شنیده شد مبنی بر نامزدشدن حاج قاسم برای ریاست جمهوری که بایته یک بازی و شیطنت سیاسی بود، چرا که حاج قاسم اصلادنی قدرت و جریان سیاسی برای رسیدن به قدرت نبود، بلکه او سربازی بود که احساس وظیفه می‌کرد و در چارچوب وظیفه و تکلیف عمل می‌کرد، نه برای اینکه به قدرت بررس و جریان سیاسی خاص را به قدرت برساند. او همیشه می‌گفت من نامزد گلوله و شهادت هستم و سال‌هاست از این جبهه به آن جبهه و از این کشور

مهم‌ترین محورهای وصیت‌نامه حاج قاسم را چه می‌دانید؟

حاج قاسم در وصیت‌نامه اش بارها به ولایت فقیه و امام خامنه‌ای اشاره کرد و از تجربیاتش می‌گفت که مثل ایشان کسی را ندیده است و توصیه می‌کرد اگر می‌خواهید نظام جمهوری اسلامی حفظ شود، خیمه ولایت را رهان نکنید. شهید سلیمانی اشارات واضحی به ولایت فقیه و رهبر معظم انقلاب دارد و عمل‌از زمانی که امام^(۱) رحلت کردند و وظیفه زمامت امت اسلام بر عهده رهبر معظم انقلاب قرار گرفت، شهید سلیمانی به شکل عملی بای کار و زیر این خیمه بود و شعار نداد، بلکه در بزنگاههای مختلف به صورت نظری و عملی گوش به فرمان آقا بود و اشاره شفافی هم در وصیت‌نامه اش دارد و از همه ما خواست که از رهبری تبعیت عملی کنیم.

از نظر شما حاج قاسم با نوشتن چنین وصیت‌نامه‌ای به دنبال تبیین چه مسائل و اهدافی بوده است؟

حاج قاسم همان طور که رهبر معظم انقلاب فرمودند، یک مکتب بود و یک مکتب هست و مکتب شهید سلیمانی التزاماتی دارد. اگر چنین وصیت‌نامه‌ای می‌نویسد، در واقع کلاس درسی برای کسانی است که ده‌ها سال بعد و قرن‌های بیش رو به دنیا می‌آیند و مادیگر نیستیم، اما وصیت‌نامه حاج قاسم به عنوان

◆ چرا حاج قاسم به محافظت از خیمه ولایت و

اصل ولی فقیه تأکید داشت؟

به تجربه و به شکل عیان بر سردار سليمانی ثابت شد که با توجه به نظام های کنونی جهان به ویژه نظام های شبہ اسلامی در منطقه، هیچ کدام براساس احکام اسلامی عمل نمی کنند. بلکه بر ضد آن هستند و با دشمن ایران، امریکا و رژیم صهیونیستی که در غزه نسل کشی می کند ارتباط دارند. بنابراین شهید سليمانی اول نظر مردم را به اهمیت این خیمه مبارک متوجه کرد و با هر آنچه در توان و اندیشه و در عملکرد نبیروی قدس و سیاه داشت، در بعد نهضتی این مسئله تلاش کرد. از آنجا که شهید سليمانی شخصیتی جندوچهی داشت و فقط نظامی، امنیتی و سیاسی نبود، او خودسازی را خودش شروع کرد و درک کرد این خودسازی اگر هم مسئولیت نظام ولایت فقیه و ام القرای اسلام و این حرم اهل بیت^(۴) متوجه کرد و با هر آنچه در توان و اندیشه و در عملکرد نبیروی قدس و سیاه داشت، در بعد نهضتی این مسئله تلاش کرد. از آنجا که شهید سليمانی شخصیتی جندوچهی داشت و فقط نظامی، امنیتی و سیاسی نبود، او خودسازی را خودش شروع کرد و درک کرد این خودسازی اگر هم مسئولیت نظام ولایت فقیه و ام القرای اسلام و این حرم اهل بیت^(۵) خامنه‌ای را نداشته باشد، مشروعيت ندارد و پایدار نخواهد ماند.

شهید سليمانی به شکل مستقیم در سال های ۷۸ و ۲۹ در غزه و در جنگ سی و سه روزه در لبنان حضور داشت. چون خیالش راحت بود که این حرم و عمود خیمه‌اش با حکم ولایت پایرجاست. او مردم را تشیویق و گاهی تهدید هم می کرد که ... هر کسی تیری به سمت جمهوری اسلامی شلیک کند. وضعیتی نابسامان خواهد داشت و مادیدیم کسانی که با جمهوری اسلامی دشمنی کردن، چه در داخل و چه خارج کشور منکوب و منفور شدند. بنابراین فلسفه تأکید شهید سليمانی بر خیمه ولایت ناشی از قران و فقه اهل بیت^(۶) و نشئت گرفته از مشروعيت ولی فقیه است که رکن اصلی مشروعيت، در واقع اسلامیت و جمهوریت نظام است. بنابراین هر دو مشروعيت برای شهید سليمانی مهم بود و تلاش می کرد هرگونه آسیب فرهنگی، اجتماعی، نظامی و امنیتی را از این نظام دور کند. او با این تفکر و اخلاص به تعییر رهبر معظم انقلاب به یک راه و مکتب تبدیل شد.

◆ نگاه حاج قاسم به عرصه سیاست داخلی را

چطور ارزیابی می کنید؟

نظام جمهوری اسلامی به غیر از ستون اصلی آن که ولایت فقیه است، ارکان و سه قوه مقننه، قضائیه و مجریه دارد. هیچ کدام از این قوا با تضعیف شان نمی توانند با دیگر قوا و ارگان های مختلف خدمت رسان همکاری کنند یا به نحو احسن در معظم انقلاب گفت مگر شما روی سینه تان مصال زدید و بعد برای آن گریه کرد. ویزگی های این شهید فقط برای کسانی که از نزدیک با این شهید ارتباط داشتند، به شکل کامل قابل درک است و من نیز توفیق داشتم از نزدیک با ایشان بارها برخورد کنم. درواقع سردار سليمانی دنبال بست و شهرت های زودگذر نبود و میزان حسنات خودش را با پست سیاسی عوض نکرد و جگر تشكیلات محور مقاومت را فرستاد. انتخابات یکی از حساس ترین و شاخص ترین مسائل برای ثبات نظام است و رهبر معظم انقلاب بر مشارکت حداکثری در آن تأکید دارد. این همان وصیت سردار سليمانی است که مسئولان کاری نکنند که مردم دل سرد، مایوس و ناراحت شوند. در واقع عملکرد مسئولان ضامن مشارکت حداکثری مردم است و مسئله دیگر تفهیم فلسفه این انتخابات و اهمیت انتخابات است که بارها رهبر معظم انقلاب در سال ها و هفته های گذشته در این زمینه سخنرانی کرده است.

شهید سليمانی تأکید داشت مسئولان از لحاظ عملکرد، بیان و قلم کاری نکنند که مردم دل زده شوند. متأسفانه در انتخابات امسال می بینیم برخی دانسته یا ندانسته آب به آسیاب دشمن می ریزند. این درحالی است که بیشترین آمار ثبت نام کنندگان در این دوره بوده و بهترین فضا و فرصت مشترک برای همه فراهم است. اما بیشترین فشارها در این دوره وجود دارد، چون می خواهند انتقام شکستشان در غزه و شکست آمریکا در منطقه و شکست پروژه عادی سازی را از ایران بگیرند. بنابراین از ترور شهید سردار رضی موسوی گرفته است تا عملیات خراب کاری در داخل کشور تا جنگ رسانه ای و ادراکی در فضای مجازی را علیه ایران به کار گرفتند.

◆ چه ویزگی های حاج قاسم سبب شد تا ایشان

برای نامزدی انتخابات ریاست جمهوری مورد اقبال

مردم قرار گیرد؟

حاج قاسم اسیر پست، مقام و شهرت نبود. او

سیدهادی سیدافقهی:

حاج قاسم به دنبال پست و شهرت های زودگذر نبود

وچیه سادات حسینی رسیدگی سردار سليمانی به سیل زدگان، فرزندان و خانواده های شهدا و ارادتش به حضرت زهرا^(۳) و زهد و عبادت و تضرعش ازا و انسانی ساخت که همه مردم عاشقش بودند و مداری را که رهبر معظم انقلاب به ایشان دادند. ابتداء باز قبول آن سر باز زد و خطاب به ایشان گفت مگر شما روی سینه تان مصال زدید و برای آن گریه کرد. در واقع سردار سليمانی به دنبال پست و شهرت های زودگذر نبود و میزان حسنات خودش را با پست سیاسی عوض نکرد و جاودانه هم شد. سیدهادی سیدافقهی، کارشناس مسائل غرب آسیا و از دولستان و نزدیکان شهید سليمانی، در گفت و گو با ویژه نامه اسوه به بیان منش سیاسی حاج قاسم و توصیه هایش به مسئولان نظام پرداخت.

◆ مردم و دوستداران حاج قاسم چگونه می توانند راه و مکتب او را داده دهند؟

شهید سليمانی در این زمان اگر حضور داشت، به عنوان شهروندی مسئول نه به عنوان فردی دارای پست بالای نظامی در مقابل سرنوشت کشوش و منافع مردمش و سلامتی نظام احساس مسئولیت و سخنرانی و روشنگری می کرد و مشارکت حداکثری را مطرح می کرد. حتما شهید سليمانی تأکید می کرد اگر فرست سوزی و غفلت کنیم، شاهد انفاقاتی می شویم که در مجلس ششم روزی داد. در آن مجلس برعی نمایندگان خائن که الان فراری هستند. در مجلس تحصن کرددند و از امریکا خواستند به آن ها کمک کنند. حاج قاسم قطعا همان مأموریت را دنبال می کرد که در همان زمان داشت و حتی باتوجه به حساس بودن اوضاع فعلی، مأموریت و آگاه سازی های خودش را چند برابر می کرد. شهید سليمانی اگر امروز هم حضور داشت، متناسب با چالش ها و تهدیدات فراور تلاشش را برای تحکیم نظام و ترغیب مردم به انتخابات چندین برابر می کرد.

الآن هم روح حاج قاسم حضور دارد و در مراسم سالگرد ایشان مردم می گویند کاش مثل حاج قاسم بودیم، باید به درستی تبیین شود که اگر حاج قاسم الگوی واقعی شمام است، باید در انتخابات شرکت کنید و دیگران را نیز به حضور حداکثری دعوت کنید. مردم و مسئولان این گونه می توانند راه و مکتب حاج قاسم را داده دهند.

دنبال شهادت بود و در نامه ای که به دخترش نوشت، از علاقه و اشتیاقش به شهادت می گوید. او دنبال کار جهادی و تأمین امنیت همه مردم در کل منطقه بود. حاج قاسم در این مأموریت عظیم فرامی در کل منطقه امنیت را ایجاد کرد و به تعییر رهبر معظم انقلاب ملی ترین چهره و جهانی ترین چهره در جهان اسلام، حاج قاسم بود. او با خون جگر تشكیلات محور مقاومت را نهضت فلسطین تاسوریه، عراق و مبارزه با داعش در پی گرفت و انصارا... یمن را تقویت کرد که امروز با موشک هایش به یاری مردم غزه می شتابد. رسیدگی او به سیل زدگان، فرزندان و خانواده های شهدا و ارادتش به حضرت زهرا^(۳) و زهد و عبادت و تضرعش ازا و انسانی ساخت که همه مردم عاشقش بودند و مداری را که رهبر معظم انقلاب به ایشان دادند، ابتداء از قبول آن سر باز زد و خطاب به رهبر معظم انقلاب گفت مگر شما روی سینه تان مصال زدید و بعد برای آن گریه کرد. ویزگی های این شهید فقط برای کسانی که از نزدیک با این شهید ارتباط داشتند، به شکل کامل قابل درک است و من نیز توفیق داشتم از نزدیک با ایشان بارها برخورد کنم. درواقع سردار سليمانی دنبال بست و شهرت های زودگذر نبود و میزان حسنات خودش را با پست سیاسی عوض نکرد و جاودانه هم شد.

Abbas Xameh-Yar:

سردار سلیمانی از جناح‌بندی و جاه‌طلبی‌های سیاسی دور بود

وجیهه سادات حسینی اشید سلیمانی به دور از جناح‌بندی‌ها و جاه‌طلبی‌ها و افراط و تفریط‌های جربان‌های سیاسی چپ و راست حرکت می‌کرد و مردم او را شخصیتی معبد و متوازن با ویژگی‌های کاملاً عقلایی و اخلاقی می‌دانستند.

عباس خامه‌یار، رایزن پیشین فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در لبان و معافون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه ادیان و مذاهب و کارشناس منطقه، در گفت و گو با ویژه‌نامه اسوه به تشریح شخصیت و نگاه شهید سلیمانی به حفاظت از ولایت و خدمت به مردم با نگاه فراموش و فراجنایی پرداخت.

وارزش‌های مکتب اسلام را مدنظر داشت. این‌ها ویژگی‌های کمی نبود و باعث شد که مردم حاج قاسم را به عنوان سردار عشق و محبت بشناسند و اورا سردار دل هابدانند.

◀ اگر امروز حاج قاسم بود به نظر شمانگاه ایشان به انتخابات پیش رو چگونه بود؟

حاج قاسم در کار مردم و مستضعفان بود و برای احراق حقوق مردم در کارشناس قرار می‌گرفت. او اشخاص و جربان‌هایی را بر می‌گزید که از نگاه او دل سوز مردم هستند و به دور از جناح‌بندی‌های صرف و منفعت طلبی هستند. شهید سلیمانی اهداف والای انقلاب اسلامی و ارزش‌های امام و رهبری را مدنظر خودش قرار می‌داد و آن‌ها را محک و معیار انقلابیگری و استمرار جربان انقلاب می‌دانست. برای این اساس، به عنوان یک مبلغ و رأی دهنده وارد عرصه انتخاب و انتخابات می‌شد و به هیچ‌وجه اجازه نمی‌داد هیچ جربان یا گروهی در رواج از نامش یانام امام راحل^(۱) و رهبری سو واستفاده کند. حاج قاسم به گونه‌ای عمل می‌کرد که کسانی که منافع گروهی و شخصی خودشان را در هرگونه عملیاتی و انتخاباتی مدنظر داشتند. طرد و از صحنه خارج کند و دست به افشاگری می‌زد. حاج قاسم همواره صفن را از صفت فرستاد طلبان، وابستگان به اجنبی و غیراجنبی مستقیم یا غیرمستقیم و صفت منفعت طلبان، صفت مژوان که بعد از انقلاب به دنبال منافع شخصی خود بودند، جدایی کرد و در کنار مستضعفان قرار می‌گرفت. او صدای رسای کسانی بود که شاید همچنان صدایشان شنیده نشود و در کنار فرزندان انقلابیون به ویژه فرزندان شهیدانی قرار می‌گرفت که جان و هستی و همه وجودشان را در راه تحقق ارزش‌های والای انقلاب و امام^(۲) دادند.

را می‌پذیرند و ایشان را الگوی خود قرار می‌دهند. طبیعتاً باید بعد ولایت‌پذیری و ولایت‌مداری ایشان را نیز قبول کنند و برآن بعد تأکید کنند. حقیقتاً باید همان نگاهی را که حاج قاسم به خیمه‌ولایت داشت، داشته باشد و این شخصیت بزرگ را ستون جبهه مقاومت بدانند.

با این چارچوب، هر شخص، نهاد و جربانی در چارچوب تفکرات و اندیشه‌های خودش باید حافظ این وضعیت باشد. طبیعتاً محافظت از ستون این خیمه به تعییر شهید سلیمانی محافظت از منافع ملی، تمامیت ارضی و وحدت و یکپارچگی کشورمان است و باید با این نگاه به اصل رهبری و ولایت فقهی بنگریم.

◀ چرا حاج قاسم با وجود اقبال مردمی هیچ وقت وارد میدان انتخابات نشد؟

این موضوع نکته مهمی است. با وجود استقبال مردم از نامزدشدن ایشان، حاج قاسم در وادی و فضای دیگری حرکت می‌کرد و حقیقتاً این نشان دهنده اخلاق والا و شناخت مردم از ابعاد شخصیت این شهید بزرگوار بود. ویژگی‌های شهید سلیمانی موجب شده بود مردم او را به عنوان قهرمان ملی و مدافعان انسانی و مقاومت سرخست‌نامه اش در جای جای عراق فرات از ملیت، مذهب و دین در کردستان، موصل و بغداد را همه شاهد بودند و در سوریه نیز به همین شکل، هر کجا داعش یا گروه تکفیری بود. حاج قاسم با آن‌ها می‌جنگید و فرماندهی می‌کرد. اوناجی مسیحیان سوریه و عراق وایزدیان و ناجی اهل سنت در موصل و شیعیان در کشورهای مختلف بود. در عین داشتن قدرت سخت، قدرت نرم داشت و خوش رو و وارسته و مخلص به اخلاق الهی بود. به طوری که در کنار سیل زدگان اهواز و جنگ زدگان سوریه و در کنار کردگان، سالمندان و مستضعفان در هر کشوری می‌ماند و بادرد و غم آن‌ها اشک می‌ریخت و دست نوازش بر سر آن‌ها می‌کشید و با قدرت فوق العاده نرمش مردم را جذب می‌کرد و آغوشش را برای مظلومان می‌گشود.

◆ تحلیل شما از شخصیت، نگاه و گفتمان سیاسی حاج قاسم چیست؟

شهید سلیمانی انسانی جامع الشرایط بود. یعنی او به تنهایی هم دارای قدرت سخت و هم قدرت نرم و به مفهوم قرآنی «اشد اعلیٰ الکفار و رحماء بینهم» بود. مقدرت سختش را در میدان می‌دیدیم و عملاً در جای جای مبارزه با استعمار و بالشغالگری حضوری فعال داشت. او سخت مبارزه و مقاومت می‌کرد و قدرت سخت را در ضدیت مستقیم با استکبار و جربان‌های انحرافی که خواسته یا ناخواسته در خدمت استعمار بودند، به کار می‌گرفت. آیه در فلسطین اشغالی اتفاق افتاد و مقاومت فلسطین طراحی و برنامه‌ریزی کرد و حامی مقاومت فلسطین در جای جای این سرزمین اشغالی بود و به مبارزه با حامیان و دست نشاندگان استعمار می‌پرداخت.

۱۰

این قدرت نرم و سخت حاج قاسم شاکله وجودی ایشان بود و طبیعتاً نقش اول در ایجاد واستمرار جبهه مقاومت بود و این جبهه را نهاد ضد استعماری، ضد استبدادی و ضد سلطه‌گری غرب، ضد صهیونیستی و ضد امپریالیسم می‌دانست و همیشه و در همه جاستون این خیمه جبهه مقاومت را رهبر معظم انقلاب می‌دانست. او براین باور بود که به هر شکلی شده است باید از ستون این خیمه ولایت نگهداری شود و این ستون است که باعث ایستادگی و مقاومت این خیمه در گذشته بوده است و در حال و آینده خواهد بود.

◆ حاج قاسم دروصیت‌نامه‌اش بر لزوم مراقبت از اصول تأکید کرد. منظور ایشان از اصول، ولی فقیه است. به نظر شما مردم و مسئولان چگونه می‌توانند از این اصل مراقبت کنند؟

شهید سردار سلیمانی همواره به همگان توصیه می‌کرد باید حامی این ستون بود و خودش در رفتار و کردار و در منش و روش این‌گونه بود. کسانی که ابعاد ضد استعماری و ابعاد اخلاقی و انسانی حاج قاسم

زینب میرآخوری حاج قاسم سلیمانی، فردی رادیکال نبود؛ برخلاف اینکه همه تصور می‌کنند یک فرد نظامی قاعده‌تا باید نوع نگاهش در عرصه سیاست داخلی رادیکال باشد. درحالی که ایشان فردی بسیار منعطف بود. حاج قاسم گاهی بیانات و مواضعی داشت که حتی تعجب هم فکران خودش را برمی‌انگیخت. حتی به برخی مسائل اجتماعی به شکل حداقلی نگاه می‌کرد. به اعتقاد ناصر ایمانی، فعال سیاسی اصول‌گرا، حاج قاسم سلیمانی برخلاف شخصیت نظامی‌اش، فردی مهربان و منعطف بود. این ویژگی‌ها سبب می‌شده که نگاه حاج قاسم به عرصه سیاست داخلی راهمه جریان‌های سیاسی کشور پذیرنند. در ادامه گفت و گویی وی با ویژه‌نامه آسوه را می‌خوانید.

ناصر ایمانی:

نگاه حاج قاسم درباره سیاست داخلی مورد احترام همه جریانات سیاسی کشور بود

منطقه در طبق اخلاص گذاشته بود.

از نظر شما حاج قاسم با نوشتن چنین وصیت‌نامه‌ای به دنبال تبیین چه مسائل و اهدافی بوده است؟

حاج قاسم می‌خواست چیزی را که تجربیات بعد از انقلابش بود، در این وصیت‌نامه بیاورد و بگوید راه نجات کشور و انقلاب این است. همان مسیری که خودش هم در آن قدم‌گذاشته بود. من وصیت‌نامه ایشان را مانیفست اعتقادات و تجربیات حاج قاسم می‌دانم، به اضافه اینکه ایشان مردم و سیاسیون را راهنمایی کرد، با این مضمون که اگر می‌خواهید مسیر صحیح را بروید، در همین مسیری که در وصیت‌نامه آمده است. قدم ببردارید.

سردار سلیمانی با وجود توجه مردم به او به چه علت هیچ‌گاه و در چیز انتخاباتی نامزد نشد؟

همه این ویژگی‌هایی که از ابتدای گفت و گو درباره شهید حاج قاسم سلیمانی عرض کردم، باعث شد که یک اقبال مردمی و عاطفه به اینکه ایشان سکان مسائل اجرایی کشور را درست بگیرد، به وجود بیاید. حتی جریان‌های مختلف سیاسی هم گاه از این موضوع حمایت کردند. البته برخی هم رندانه حمایت کردند، برای اینکه بعد از بگویند کشور در دست نظامیان است و توسط نظامی ها اداره می‌شود. به همین دلایل هم بود که حاج قاسم همان زمان به شدت این مسئله را نفی و اعلام کرد که اصلاح‌قصد نامزد شدن در انتخابات ریاست جمهوری را ندارد. اما ایشان آن قدر مورداً احترام و اقبال مردم کشور بود که همان طور که مشاهده کردید، در مراسم تشییع جنازه ایشان چه غوغایی در کشور به پاشد. همه اشاره جامعه در مراسم ایشان شرکت کردند و این ها صرف‌آباهی این دلیل بود که خداوند متعال اجرتلاش‌های حاج قاسم را داد.

حاج قاسم دو اعتقاد جدی و بسیار محکم داشت

و اصلاً مسامحه نمی‌کرد و اهل غلو نبود. یکی از آن‌ها اعتقاد بسیار عمیق و جدی بود که به شخص حضرت آیت‌الله خامنه‌ای داشت. این اعتقادش واقعاً عجیب بود و بندۀ شخصاً در سال‌های گذشته در شخصیت‌های اجتماعی و سیاسی شخصی را ندیدم. که این‌قدر اعتقاد عمیق نه صراف‌از روی محبت خاص. بلکه از روی شناخت دقیق به رهبر معظم انقلاب داشته باشد. حاج قاسم بارها می‌گفت رهبر معظم انقلاب یک حکیم بزرگ است. همین‌طور ایشان اعتقاد عجیبی هم به ولایت داشت. پیغام بسیار سخت و وقتی رهبر معظم انقلاب مطلبی می‌گفتند. حتی برخی مواقع که با نظرکارشناسی شهید حاج قاسم هم خیلی تطبیق نداشت. مانند جنگ‌های سی و سه روزه لبنان، ایشان اجراء می‌کرد و می‌گفت از آن‌جاکه ولی‌فقیه این موضوع را گفته‌اند، ما باید آن را انجام دهیم. ایشان بسیار ولایت‌پذیر بود.

همه این‌ها برای ما درس و الگوست که چنین

شخصیتی که شهرت جهانی داشت، چقدر مطیع

رهبر معظم انقلاب بود. او اعتقاد عمیقی به رهبر

معظم انقلاب داشت و اینکه کسی را در شخصیت‌های

سیاسی در این سی و اندی سال که رهبر معظم انقلاب

به رهبری جمهوری اسلامی انتخاب شدند، ندیدیم

که چنین باشد.

حاج قاسم در بخشی از وصیت‌نامه اش خطاب به سیاسیون کشور نکاتی را بیان کرد. به نظر شما با توجه به نزدیک بودن انتخابات مجلس چه میزان از این نکات مورد توجه سیاسیون کشور در دارد؟

اگر سیاسیون کشور ما واقعاً حاج قاسم را به عنوان الگو قرار دهند (عمدًا نمی‌گوییم که رهبر معظم انقلاب را الگو قرار دهند)، بلکه کسی را می‌تویم که پیرو ولایت بوده است و به گردن نظام حق دارد. یعنی حاج قاسم را در عرصه‌های مختلف اخلاص، فدایکاری، از جان گذشتگی، فداشدن برای نظام و انقلاب، ولایت‌پذیری و ساده زیستی به عنوان الگو قرار دهند. اکنون مشکلات کشورمان حل خواهد شد. اکنون هم در عرصه سیاست می‌بینید که متأسفانه چقدر منیت و تکریب در میان سیاسیون وجود دارد که به تفرقه منجر می‌شود.

حاج قاسم از منیت تهی شده بود و هیچ چیزی در درون ایشان که بگوید من هستم، دیده نمی‌شد. هرجه بود، برای نظام و مردم و انقلاب و محرومان نه تنها ایران، بلکه همه

آیا بین گفتمان سیاسی حاج قاسم و محبویت ایشان ارتباطی وجود دارد؟

دلیل اینکه شهید حاج قاسم سلیمانی این قدر محبوب شد، این بود که شخصیتی چند بعدی داشت، یعنی یک شخصیت ثابت نبود و فقط یک بعد وجودی داشت، بلکه دارای ابعاد مختلف روحی و شخصیتی بود.

یک شخصیت ایشان، یک فرد بسیار مجرب و باهوش در عرصه نظامی بود که همه دشمنان حاج قاسم هم حتی به این بعد وجودی اش اعتراف می‌کردند. ایشان از لحاظ نظامی یک فرد بسیار پیچیده بود و انگار بالاترین درس‌های آکادمی‌های بزرگ نظامی جهان را خوانده است و بسیار بسیار باهوش بود.

جمع ابعاد شخصیتی ایشان با هم جالب است و مورد توجه گسترشده قرار گرفته است. شخصیتی که این قدر در ابعاد نظامی قوی باشد، در ابعاد سیاسی،

هم سیاست داخلی و هم سیاست خارجی فردی بسیار مجرب بود. ایشان هنرنمایی‌هایی در عرصه سیاست خارجی می‌کرد که دستگاه دیپلماسی ما و

حتی بسیاری از کشورهای دیگر در این موضوع مانده بودند و باورشان نمی‌شد که چقدر حرکت‌هایی در سیاست خارجی می‌کردند. ایشان حساب‌شده، پخته و پیش‌بینی ناذیر بود.

ویژگی دیگر ایشان این بود که در عرصه سیاست داخلی مردی بسیار فهیم و قابل اعتماد بود، یعنی همه با هر نوع نگاه سیاسی در کشور به دیدگاه سیاست داخلی حاج قاسم احترام می‌گذاشتند. این نکته در جای خودش بسیار قابل توجه بود.

حاج قاسم سلیمانی فردی را دید که برخلاف اینکه همه تصور می‌کنند یک فرد نظامی قاعده‌تا باید نوع نگاهش در عرصه سیاست داخلی رادیکال باشد. درحالی که ایشان فردی بسیار منعطف بود.

حاج قاسم گاهی بیانات و مواضعی داشت که حتی تعجب هم فکران خودش را برمی‌انگیخت. حتی به برخی مسائل اجتماعی به شکل حداقلی نگاه می‌کرد.

بعد دیگر شخصیت ایشان، مردمی بودندش بود. حاج قاسم بسیار محبوب بود، محبوب همه اقوش جامعه با هر نگاهی، افرادی که خلیل مذهبی هستند و حتی افرادی که کمتر تعلقات مذهبی دارند. همه حاج قاسم را داده‌اند و مورد احترام همه قشرها بود.

حاج قاسم به میان مردم می‌رفت و حرف‌های آن‌ها را گوش می‌کرد. ایشان از هرگونه تشریفات و تحملات، حتی مسائل حفاظتی و امنیتی فاصله می‌گرفت. کودکان مظهر عطوف و مهربانی جوامع هستند و حاج قاسم با کودکان بسیار رابطه نزدیک و خوبی داشت.

بعد دیگر شخصیتی ایشان که بسیار جالب توجه بود، این بود که ایشان بسیار ولایت‌پذیر بود به معنای واقع کلمه و ولایت‌مداری در موقع بسیار سخت فهمیده می‌شود. در موقع عادی خیلی‌ها هستند که ادعای ولایت‌مداری می‌کنند. اما در موقع سخت اگر ولایت‌مدار باشند و پشت ولی فقیه را خالی نکنند.

حسین کنعانی مقدم:

شهید سلیمانی مانند مالک اشتر به راهبردهای رهبری وفادار بود

وجیهه سادات حسینی امن معتقد شهید سلیمانی مانند مالک اشتر بود و رهبری و راهبردهای رهبری و نقشه راهی را که ایشان تأیید می‌کند. موبه مواعظ و اجرامی کرد و خودش به دنبال این نبود که راهی به غیر از ولایت طی کند.
حسین کنعانی مقدم، فعال سیاسی و کارشناس غرب آسیا. در آستانه چهارمین سالگرد شهادت شهید سردار حاج قاسم سلیمانی در گفت و گویی با ویژه‌نامه اسوه به بیان اندیشه و شخصیت شهید سردار سلیمانی در حوزه گفتمان سیاسی و وفاداری به راهبردهای رهبر معظم انقلاب پرداخت که در ادامه می‌خوانید.

به مرور زمان فراموش کردن و ازدست دادندیار حفظ ارزش‌های اسلامی کوشند. بايد به دنبال انقلاب‌شان در موزه‌ها پگردند و شکست می‌خورند و تداوم نخواهند داشت.

از این‌رو، یکی از رموز پیروزی انقلاب اسلامی، وحدت در اصول است. در نتیجه باید با یکدیگر اصول انقلاب را در وحدت قبول داشته باشیم و آن را دنبال کنیم.

نگاه حاج قاسم به اصل انتخابات و لزوم مشارت مرمدم در تعیین سرنوشت کشور چه بود؟

با شناختی که من از اندیشه و مکتب حاج قاسم دارم، ایشان برای رأی مرمدم ارزش‌قائل بود و «هر ایرانی یک رأی» را به عنوان یک ارزش برای مشارکت در سرنوشت کشور می‌دانست و حضور مردم در صحنه چه در دفاع مقدس و چه در پای صندوق‌های رأی را نعمتی برای تحقق مردم‌سالاری دینی می‌دانست. به همین دلیل به رأی اوضاع مختلفی که ایشان امکانش را داشت در زمینه مشارکت‌های سیاسی مردم کاری انجام دهد. دریغ نمی‌کرد و همه را به حضور فعال در انتخابات تشویق می‌کرد. چون می‌دانست از نفاطی که دشمن تلاش می‌کند به آن ضربه بزند. بحث مقولیت و مشروعیت نظام است که انتخابات می‌تواند هر دو راضمین کند.

من معتقد شهید سلیمانی مانند مالک اشتر بود و رهبری و راهبردهای رهبری و نقشه راهی را که ایشان تأیید می‌کند. موبه مواعظ و اجرامی کرد. او خودش به دنبال این نبود که راهی به غیر از ولایت را طی کند و همین راهبردهایی را که رهبر معظم انقلاب درباره انتخابات مطرح کردد، مثل سلامت انتخابات، امنیت انتخابات و مشارکت و رقابت در انتخابات مجلس شورای اسلامی، ایشان هم جزء اهدافش قرار می‌داد و همه تلاش را برای تحقق این راهبردهای رهبر معظم انقلاب به کار می‌گرفت.

از ولایت و تکلیف‌مداری ایشان بود. ایشان تلاش می‌کرد در تکلیفی که عمده‌تاهم رهبر معظم انقلاب برای ایشان تعیین می‌کرد، به بهترین شکل آن راجام دهد و از کنایه‌ها و سخنان بیهوده‌ای که برخی‌ها در صحنه‌های مختلف سیاسی کشور مطرح می‌کردند، همواره پریزی می‌کرد. همین اخلاصش بودکه سرانجام اوراق عاقبت به خیر کرد و مقام شهید قدس را به خودش اختصاص داد. اگر ما بخواهیم دنبال اسطوره‌ای در زمان خود بگردیم که هم مردم میدان و هم مردم سیاست باشد و هم در بحث سیاست خارجی و داخلی قدرت تحلیل و تبیین مواضع داشته باشد و بتواند با ترکیبی از میدان و دیلماسی به اهداف خودش برسد، شهید سلیمانی بارها در معرض این مسئله بود که به عرصه سیاست وارد شود. حتی در انتخابات مختلف به ایشان توصیه می‌کردند که نامزد انتخابات شود. امانکته‌ای که ایشان را از بازی‌های سیاسی و سیاسی‌کاری‌ها دور می‌کرد، همان اخلاص در تبعیتش جملاتی است که باید باطل‌نوشت و در همه جا نصب کرد. این است چگونگی اینکه یک فرمانده می‌تواند با عده و گذه‌ای کم در مقابل یک قدرت نظامی مثل آمریکا که مدعی آن است. آن را به چالش بکشد، به طوری که او را مجبور کرد دست به جنایتی بزند تا در تاریخ ثبت شود که رهبران آمریکا تروریست دولتی هستند.

◆ نگاه و گفتمان سیاسی حاج قاسم را چطور تحلیل می‌کنید؟
قطع‌پرچم‌دار ولایت در صحنه‌های سخت پس از پیروزی انقلاب اسلامی در جهه‌های نیزد، شخصیتی مثل حاج قاسم بود. شاگردان ایشان هم همچنان راه این شهید بزرگ را در حفاظت از خیمه‌ولایت‌آدامه می‌دهند. در قرآن هم تمسک به آن به مؤمنان توصیه شده است و اینکه باید به آن چنگ بزنند. درین فرماندهانی که من می‌شناسم و با آن‌ها همکاری کردم، قطعاً شهید حاج قاسم سلیمانی که لقب شهید قدس دارد، از کسانی بود که در تبعیت از ولایت لحظه‌ای شک به خود راه نداد. اوابا اخلاصی که داشت.

◆ چرا حاج قاسم با وجود آنکه یک شخصیت نظامی بود اما در عرصه سیاست مورد پذیرش طبقه‌ای مختلفی از مردم نیز بود؟
شهید سلیمانی بارها در معرض این مسئله بود که به عرصه سیاست وارد شود. حتی در انتخابات مختلف به ایشان توصیه می‌کردند که نامزد انتخابات شود. امانکته‌ای که ایشان را از بازی‌های سیاسی و سیاسی‌کاری‌ها دور می‌کرد، همان اخلاص در تبعیتش

- صاحب امتیاز: شهیداری مشهد
- مدیر مسئول: سید میثم موسوی مهر
- سردبیر: سید سجاد طلوع‌هاشمی
- دبیر و نویسنده: محسن پورعرب
- نشری: کوهنگی ۱۵، مجتمع باراد
- دفتر مرکزی: ۰۵۱-۳۷۲۸۸۸۱-۵
- نسابر: ۰۵۱-۳۸۴۹۰۳۴
- شماره پیامک: ۰۵۰-۵۷۲۸۹

